

DAN ZNANOSTI

10. novembra letos prvič v zgodovini Slovenije praznujemo dan znanosti. Pomembno je, da povečamo zavedanje o pomenu znanosti, razvijamo zavest o pomenu raziskav na najrazličnejših področjih za razvoj v svetu in doma ter krepimo narodni ponos zaradi vrhunskih in mednarodno pomembnih dosežkov slovenskih raziskovalcev in raziskovalk.

Pridružite se nam na prvem dnevu znanosti in preizkusite svoje iskrice znanja!

1 Leta 1754 se je v vasici Zágorica pri Dolskem rodil Jurij Vega, slovenski matematik, fizik, topničar, topniški častnik, geodet. Osnovno znanje je pridobil pri domačem duhovniku in v Moravčah, kjer se po njem imenujeta glavna ulica in osnovna šola, v parku stoji njegov doprski kip. Je avtor logaritemskih tablic, ki so jih uporabljali povsod po svetu. Njegovo ime je doslej edino ime kakega Slovenca, po katerem se imenuje krater na Luni. Bil je tudi član več evropskih akademij in znanstvenih društev. Znan je tudi po tem, da je leta 1789:

- P) dosegel tedanji svetovni rekord in izračunal število π na 140 decimalk
- S) napisal knjigo Slava vojvodine Kranjske
- T) sodeloval v množici, ki je zavzela Bastiljo, kar je bil povod za francosko revolucijo

2 Bil je jezuit, misijonar, matematik, dvorni astronom in mandarin na Kitajskem. Kartiral je obsežna območja kitajskega cesarstva, povezoval vzhodno in zahodno znanost. Veliko je potoval in kartiral Mandžurijo, kar ga je telesno precej izčrpalo. Objavil je oceno števila Kitajcev. Rodil se je leta 1703 v Mengšu. Govorimo o:

- G) Adamu Ravbarju
- K) Frideriku Baragi
- R) Ferdinandu Avguštinu Hallersteinu

3 COBISS je slovenski knjižnični informacijski sistem. Razvil ga je javni zavod, ki ga je ustanovila Vlada Republike Slovenije kot informacijski servis slovenske znanosti, kulture in izobraževanja. Imenuje se:

- R) IJS – Inštitut »Jožef Štefan«
- A) IZUM – Inštitut informacijskih znanosti, Maribor
- C) ZRC SAZU – Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

- 4** 28. aprila 2025 je umrl častni meščan Domžal, zgodovinar in univerzitetni profesor, ki je v svoji 40-letni karieri s predanim znanstvenoraziskovalnim in pedagoškim delom pomembno zaznamoval področje novejših in sodobnih zgodovine ter kulturno in raziskovalno dejavnost v občini Domžale. To je bil:
- Z) dr. Miroslav Stiplovšek
  - F) Ivan Hribar
  - P) dr. Jakob Zupan
- 5** Kako se imenuje knjižnični klasifikacijski sistem, ki se uporablja za razvrščanje vsebine knjižničnega gradiva? Leta 1876 ga je zasnoval ameriški bibliotekar Melwin Dewey. Ta sistem se je v desetletjih spreminjal in dopolnjeval ter tako prerasel v enega najbolj razširjenih sistemov v svetu, v glavnem pa ga še zmeraj uporabljajo vse knjižnice po Sloveniji.
- G) Hertzprung-Russellova klasifikacija
  - N) UDK – univerzalna decimalna klasifikacija
  - J) SKD – standardna klasifikacija dejavnosti
- 6** Katera je najvišja nagrada v Sloveniji za dosežke na področju znanstvenoraziskovalnega dela in razvojne dejavnosti? Nagrada se podeljuje od leta 1998 naprej.
- U) Prešernova nagrada
  - P) Valvasorjeva nagrada
  - I) Zoisova nagrada
- 7** Kdo je leta 1584 v Wittenbergu izdal prvo slovensko slovnico Zimske urice proste, ki je bila napisana v latinščini (prevedel jo je Jože Toporišič leta 1987). V njej je avtor s pravopisom, oblikoslovjem in skladnjo teoretsko utemeljil obstoj slovenskega jezika.
- F) Primož Trubar
  - K) Adam Bohorič
  - S) Sebastijan Krelj

Če boste pravilno odgovorili na vsa vprašanja, boste iz črk pravih odgovorov dobili manjkajočo besedo spodaj.

_____ ZNA NOSTI

knjižnica
DOMŽALE